

De taalpolitie zit nu ook achter James Bond aan

Posted on 1 maart 2023 by Bart Collard

De nieuwste uitgaven van de boeken van Ian Fleming over James Bond worden aangepast, waar ze mogelijk [racistische teksten](#) omtrent zwarte mensen bevatten. James Bond is het nieuwste slachtoffer van de hedendaagse taalpolitie.

Die tekstuele wijzigingen in klassieke werken staan niet op zichzelf. Wat te denken van uitgeverij Blossom Books die twee jaar geleden zelfstandig besloot om het veertiende-eeuwse werk *De Goddelijke Komedie* van Dante te wijzigen? In het oorspronkelijke werk worden de islamitische profeet Mohammed en zijn neef Ali in lijdende toestand beschreven in een diepe cirkel van de hel. Blossom Books vond dat ogenschijnlijk iets te spannend – wellicht zouden moslims er immers door gekwetst worden – en besloot om de naam van de profeet uit het boek te [schrapen](#).

Maar is het aanpassen van de woorden van een auteur zonder diens expliciete toestemming wel legaal, netjes en ethisch verantwoord? Wanneer dat nodig is om een oude tekst te kunnen begrijpen kan er met voetnoten gewerkt worden, maar

het gaat hier niet om een noodzakelijkheid. Auteur Erdal Balci [smeekte](#) de uitgeverij sarcastisch om de Koran eens onder handen te nemen, om daarmee onvrije mensen te helpen uit de 'verstikkende omstandigheden' van de orthodoxe islam.

Roald Dahl

Vorige week werd daarnaast [bekend](#) dat de Britse uitgever Puffin allerlei teksten in Roald Dahls werk heeft aangepast. De uitgever had een aantal zogeheten *sensitivity readers* ingeschakeld om Dahls werk te beoordelen op gevoeligheden. Termen als dik en lelijk treft u niet meer aan als persoonsbeschrijvingen. En Oempa Loempa's zijn genderneutraal geworden. Na een '[storm van kritiek](#)' besloot het moederbedrijf van Puffin, Penguin, ook de originele boeken met de originele teksten uit te blijven geven. De [Nederlandse uitgever](#) van Dahls boeken besloot om niet zondermeer mee te gaan in de semantische zuivering van de boeken.

Dronken Afrikaanse wetovertreders als racisme

In de nieuwste uitgaven van de boeken over James Bond worden sommige beschrijvingen van zwarte mensen aangepast of verwijderd. Vermeende racistische termen voor Aziaten en homo- of vrouwonvriendelijke teksten blijven, voor nu, ongewijzigd. Waarom die laatstgenoemde groepen worden ontzien is onduidelijk. Zijn de wokisten niet met deze groepen begaan of hebben zij bepaalde raciale prioriteiten, raciale emancipatoire voorkeuren?

Noemenswaardig is een passage uit *Live and Let Die* (1954), waarin Bond een inschatting geeft over vermeende Afrikaanse criminelen in de goud- en diamanthandel. Volgens Bond zijn deze [Afrikanen](#) 'pretty law-abiding chaps I should have thought, except when they've drunk too much'. Het gedeelte na de komma wordt in de nieuwe versie van het boek geschrapt.

Elektrische spanning

Dat deze Afrikanen volgens Bond de wet niet gehoorzaamden wanneer zij hadden gedronken wordt om een of andere reden als racisme gezien. Geldt die observatie niet juist voor veel mensen? Kennelijk mag over 'mensen van kleur' niet worden gezegd dat zij in bepaalde situaties onwettelijk gedrag kunnen vertonen.

In een passage waarin Bond zich in een stripclub bevindt hoort hij het publiek

'grommen en hijgen als varkens'. Die beschrijving ligt gevoelig – stel u voor dat een hedendaagse stripclubbezoeker zich door het lezen van het boek voor varken uitgemaakt voelt – en daarom [veranderd](#) in: 'Bond voelde elektrische spanning in de ruimte.'

Disclaimer

In de nieuwe uitgaven van de boeken over James Bond komt daarnaast een [disclaimer](#) te staan: 'This book was written at a time when terms and attitudes which might be considered offensive by modern readers were commonplace.' Zo'n disclaimer kan eigenlijk in elk boek worden geplaatst.

Taal en normen evolueren, waardoor woorden en gebruiken die wij nu als 'normaal' of 'acceptabel' beschouwen dat over tien of twintig jaar niet meer zouden kunnen zijn. Waarom dan überhaupt zo'n disclaimer plaatsen? Welk doel dient het? Is het dan niet beter om een vermelding te plaatsen die stelt dat er met het werk van de auteur is gerommeld?

We leven in een disclaimertijdperk. Op allerlei plekken worden 'trigger warnings' gegeven, waarschuwingen dat wat u te zien krijgt u mogelijk kan kwetsen. Zo werd op bol.com bij het boek *Wokeland* [een disclaimer](#) geplaatst, omdat het mogelijk 'grof taalgebruik en/of de weergave van een racistische behandeling van mensen of culturen' zou bevatten.

Na [ophef](#) hierover [veranderde](#) de webshop de disclaimer naar een waarschuwing over 'mogelijk kwetsend taalgebruik of stereotypering van mensen of culturen' in het boek. Momenteel wordt het nog beoordeeld door zogeheten 'discriminatie-experts'.

Veranderdrang leidt tot taalpolitie

In deze casus rondom de boeken van James Bond wordt wederom duidelijk dat de veranderdrang van uitgevers en lezers opmerkelijke vormen kan aannemen. Waarom mag niet worden gelezen dat de stripclubbezoeker aan het hijgen was als een varken? Of dat de ogenschijnlijk nette kerels uit de goud- en diamantenhandel na het drinken van alcohol de wet overtraden?

Vanwaar toch de drang om woorden of hele zinnen in boeken te veranderen? Die

drang is niet nieuw, want boeken worden sinds jaar en dag aangepast. Het beheersen van de taal is een machtig wapen. Wie boeken niet in z'n geheel wil verbieden, maar wel wil heersen over wat er wordt gezegd of geschreven, kan een taalpolitie zoals de *sensitivity readers* in het leven roepen.

In de hedendaagse samenleving vindt die overheersing vooral plaats door het wokisme, dat intolerant is tegen alles dat conflicteert met het eigen ideale wereldbeeld. Allerlei werken worden aangepast zonder toestemming van de auteur. De taalzuivering van de wokisten leidt tot literaire vervalsingen.

[Bart Collard](#) is criminoloog en publiceert regelmatig in *Wynia's Week*. Hij schrijft een proefschrift over de rol van ideologie bij islamitisch terrorisme.

Over het oprukken van 'woke' in Nederland leest u alles in '**Wokeland**' van Coen de Jong. Dit boek is overal verkrijgbaar, ook **[in de winkel](#)** van *Wynia's Week*.

De donateurs maken **Wynia's Week** mogelijk. Doneren kan op verschillende manieren. Kijk **[HIER](#)**. Hartelijk dank!